

Kultura in politika

V našem zamejskem prostoru je prepletanje kulturne in politične problematike marsikdaj (če ne vedno) skoraj nujno. Pri tem seveda ne gre za neko strankarsko politiko in njene ne vedno lepe igre. Gre pa v resnici za neko širše vrednotenje narodnih in kulturnih silnic, posebej v narodno-obrambni luči. Prav ta je namreč nujno prisotna v vsakdanji dejavnosti manjšinskega življenja in je z njo prepletena vrsta problemov in stvarnosti, v katerih se manjšina izživlja in sooča.

Tako naše osrednje kulturne organizacije stalno poudarjajo, poleg lastnega plodnega ustvarjalnega dela, te silnice. Ne gre za kako politično udejstvovanje kulturnikov kot takih ali prenos kulture in prosvete na politično področje, ampak za zdravo narodnoobrambno miselnost in boj za uveljavitev naših pravic.

Na zadnjem občnem zboru Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici je poleg prikaza vsestranskega bogatega delovanja iste prišla na dan tudi ta težnja. Boj za uveljavitev slovenskih pravic — in to še posebej v sedanjem političnem trenutku — terja tudi doprinos slovenskih kulturnih sil v zamejstvu. Podobne misli so posebej izstopale v govoru predsednika ZSKP, ki je poudaril nujnost, da sta slovenski jezik in slovenska kultura enako-pravna z večinsko. Podobne teme je iznesla v svojem nagovoru predsednica Sveta slovenskih organizacij. Slovenski odbornik goriške občine pa je v svojih pozdravnih besedah podčrtal nujnost, da tudi kulturni dejavniki spremljajo prizadevanja za dosego zaščitnega zakona, ki je že na dnevnem redu parlamenta.

Slovenska kultura je v vseh časih, posebej v mejnih in težkih trenutkih naše narodne primorske zgodovine, bila tisti svetilnik, ki je prodorno osvetljeval vse narodno življenje našega ljudstva. Naša pe-

—o—
dalje na 2. strani ■

Simpozij v Vidmu odložen

Stalna sredozemska konferenca za mednarodno sodelovanje sporoča, da je bil odložen na 27. in 28. maj simpozij na temo: Odnosi med Italijo in Jugoslavijo — obracun in perspektive. Prvotno je bilo določeno, da se bo simpozij začel v petek, 6. maja. Po zadnjem sporočilu pa bo potekal v petek, 27., in v soboto, 26. maja. Zadnji dan bodo na simpoziju sodelovali bivši ministrski predsednik Gorla ter zunanja ministra Italije in Jugoslavije, Andreotti in Lončar.

Zakaj se upirajo delavci na Poljskem

Ne gre samo za gospodarsko krizo, temveč za politično krizo sistema

Italijanski kot tudi celotni zahodni tisk te dni z največjo pozornostjo spremlja zadnje dogajanje na Poljskem, kjer so se delavci ponovno uprli režimu in nočejo nič slišati o njegovih prizadevanjih za odpravo hude gospodarske in socialne stiske. Delavci zahtevajo višje osebne dohodke, se nočejo sprijazniti z manjšanjem kupne moči denarja, kar jim brani nakup tudi najnujnejšega blaga za življenje.

Poljski režim pa hoče za vsako ceno uresničiti gospodarsko in družbeno reformo, ker se zaveda, da je to prvi pogoj za odpravo gospodarske krize. Reformo namerava uresničevati delno po zgledu sovjetske »perestrojke«, delno pa po temeljnih smernicah, ki jih je začrtal Mednarodni denarni sklad. Gre predvsem za zamrzitev osebnih dohodkov, za odpravo umetnih cen in za zajezitev inflacije. Samo v tem primeru Poljska lahko računa, da bo prejela

od omenjenega mednarodnega sklada nekaj svežega denarja oziroma novih posojil.

Štirideset let sovjetskega modela družbe in države pa je — po mnenju levo usmerjenega italijanskega dnevnika La Repubblica — imelo za posledico, da je zazljal globok prepad med oblastniki in širokimi ljudskimi in delavskimi sloji. Režim nima konsenza, se pravi, da ne more računati na razumevanje in podporo delovnega ljudstva pri uresničevanju gospodarske in socialne reforme. Delavci kratkoma ne zaupajo oblastem in zato tudi nočejo zatiske pasu, se pravi, da odklanjajo ukrepe, ki naj omogočijo odpravo gospodarske krize.

Ne gre torej samo za gospodarsko in socialno krizo, temveč za krizo izrazito politične narave. Delavci na Poljskem — je te dni napisal časnik Italijanske komuni-

dalje na 2. strani ■

»Dvojna zmaga politične modrosti«

Tako se glasi naslov uvodnika, ki ga je 28. aprila objavil tednik Volksbote, uradno glasilo Južnotirolske ljudske stranke. V zadnjem času je politika na Južnem Tirolskem — piše ta list — dosegla dva zelo važna uspeha. Na krajevni ravni so Kršćanska demokracija, socialistična stranka in Južnotirolska ljudska stranka sklenile pomemben politični sporazum, ki more rešiti hude probleme, kateri so se nakopičili v zadnjih časih, v Rimu pa se je odprla pot k popolni izvedbi južnotirolskega paketa.

Južnotirolska ljudska stranka je v obeh primerih — nadaljuje Volksbote — znala pokazati velik čut za odgovornost, znala je modro oceniti stanje in je pokazala pripravljenost na modre kompromise. Na njene sposobnosti za sprejemanje modrih kompromisov sta pred kratkim opozorili obe največji avstrijski stranki, ljudska in socialistična, ki se ju posredno tiče tudi južnotirolska problematika. Volksbote ugotavlja, kako so Južni Tirolci v tem trenutku upravičeno optimisti, čeprav se zavedajo, da bo prihodnost od njih zahtevala novih prispevkov učinkovitosti in sposobnosti.

Zadnja beseda pa bo padla šele 6. maja, ko bo osrednja vlada, v prisotnosti de-

želnega glavarja Magnaga, odobrila doslej sklenjene sporazume in bo odprla pot k nadaljnjemu uresničevanju operativnega koledarja.

Južnotirolska ljudska stranka je doslej opravila veliko dela in naredila veliko dobrega, vendar drži, poudarja južnotirolski tednik, da ni vse zlato, kar se sveti. Na Južnem Tirolskem imamo na obeh straneh sile, ki si ne želijo popolne izvedbe paketa. Med temi silami so republikanci, med njimi predvsem predsednik bocenskega pokrajinskega sveta Boesso, ki so celo zagrozili z odstopom, če bi vlada odobrila južnotirolski paket. Morda pa gre samo za enega izmed znakov in dokazov politične nespetnosti, medtem ko je v Rimu in Bocnu prevladal razum, zaključuje svoj uvodnik tednik Volksbote.

Omeniti je treba, da so v poslanski zbornici odobrili poročilo vlade o izvajanju paketa predstavniki Kršćanske demokracije, socialistične, socialdemokratske in republikanske stranke ter Južnotirolske ljudske stranke, medtem ko so bili liberalci proti. Republikanski poslanci se torej ne strinja-jo s svojimi somišljeniki v Bocnu, ki napovedujejo boj proti uresničevanju paketa.

dalje na 3. strani ■

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 8. maja, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.20 Koledarček; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 »Mali pevci«; 11.15 »In mirno tavalu bi moja Pepka«. Afro-župnijski put-pur brez konca ne glave Andra Merkúja; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev v Italiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 15.00 Športne vesti, prenosi z naših prireditvev; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 9. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Iz četrtkovih srečanj: »Krvavo polje, brezmejno gorje!«; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Pregled mladinske književnosti; 12.00 Moskva, zapisi in vtisi petmesečnega bivanja v Rusiji; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Gospodarski tednik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: Glasbene pravljice; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 Problemi mladih pod mikroskopom; 16.15 Kanadski mozaik; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mešani zbor »Obala« iz Kopra; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 10. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Ponarejanje živili; 12.15 Analiza enogastronomске ponudbe naše dežele; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Govorimo o glasbi; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 16.00 Dobra jed se sama ponuja; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mešani zbor »Obala« iz Kopra; 18.00 Saša Vuga: »Maistrova najdaljša mariborska noč«. Izvirna radijska igra; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 11. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 »Bom naredu stazice« — oddaja iz Kanalske doline; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Zdravnik in pacient; 12.00 Skozi njen glas v umetnost; 12.40 Dermatolog svetuje; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Primorska poje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Od Milj do Devina; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 16.00 Skozi njen glas v umetnost; 16.30 Ena beseda kot veter pomladni; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Literarna predpremiere: »Absalomova pripoved«. Ob novem romanu Alojza Rebule; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 12. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Od Milj do Devina; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Potujmo! Kam, kdaj in kako; 12.15 Kratke, izmišljene in druge zgodbe Bojana Štiha v priredbi in pripovedovanju Jožeta Babiča; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 Glasbeni telefon; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Četrtkova srečanja: Tigrova duša — spomini na Alberta Rejca; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 13. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Izkuštvost film (I); 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Primorska poje; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: Pisani svet; 15.00 Roman v nadaljevanjih: Lev Nikolajevič Tolstoj: »Vojna in mir«; 15.30 »Krivi preroki«; 16.00 Glasbene diagonale; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 14. maja, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.40 V prostem času; 12.00 Devin '87; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Rožice te Caninae«; 15.00 Človek človeku; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Klarinetist David Gergolet, pri klavirju Milena Vuga; 18.00 »In mirno tavalu bi moja Pepka«. Afro-župnijski put-pur brez konca ne glave Andra Merkúja; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Ne gre samo za gospodarsko krizo...

■ nadaljevanje s 1. strani

stične partije Unità — hočejo aktivno in zavestno sodelovati pri vodenju in uresničevanju gospodarske reforme. Zato je treba za reformo in za ustrezne ukrepe pridobiti »večinske sloje poljske družbe«, saj reforme ne bodo uresničile ne z izrednimi pooblastili poljski vladi ne z upravnimi in represivnimi ukrepi. Silno aktualno in neodložljivo postaja po mnenju italijanskega komunističnega dnevnika priznanje »sindikalnega in političnega pluralizma«, ki naj se odraža tako na ravni državnih institucij kot na ravni osrednje poljske vlade. »Kdor bi trdil, da bi to resno ogrozilo obstoj samega socialističnega sistema, bi dokazal, da ni razumel nauka, ki izhaja iz največje in najgloblejše krize poljske družbe. Kdor namreč hoče to krizo odpraviti, mora premakniti mejne količke obstoječega sistema, kajti ta lahko postane zbiralec konsenza in nova gonilna sila ter dejavnik prenove samo, če bo globoko spremenil samega sebe«.

Nekateri drugi listi na Zahodu tudi opozarjajo, da obstajajo korenite razlike med sedanjimi nemiri na Poljskem in v Vzhodni Evropi na splošno ter med nemiri izpred osmimi in več leti. Letos smo bili v mesecu februarju priča neredom v Litvi, čemur so sledile manifestacije na Madžarskem in zatem hudi neredi v Armeniji in Azerbajdžanu ter zdaj na Poljskem. Medtem ko se je pred leti Sovjetska zveza obnašala kot granitna skala in je bila v svoji notranjosti v bistvu negibna, se spričo reform, ki jih hoče izvajati Mihail Gorbačov, postopno spreminja v povzročitelja in pobudnika vrenja v vzhodnoevropskih državah. Jasno je, pravijo nekateri komentatorji, da utegne to resno ogroziti samo politiko Mihaila Gorbačova. Zato se ti komentatorji tudi sprašujejo, kaj lahko naredi v tem trenutku Zahod, oziroma kako naj se ravna.

Italijanska La Repubblica meni, da ima Zahod v bistvu dve izbiri: ali naj mirno gleda, kako propada politika reform in de-

mokratizacije, ali pa naj nudi svojo pomoč in podporo. Ker brezbriznost ni v interesu nikogar na Zahodu, ostane le politika pomoči, ki jo lahko na različne načine nudi kapitalistični Zahod. List v tej zvezi poudarja, da ima zahodni svet kljub svojim težavam možnost, da pomaga gospodarstvu v socialističnih državah. Sovjetska zveza je že leto dni predmet posebnega zanimanja, saj je prejela nekaj milijard dolarjev posojila, ki so ga zajamčile zahodnoevropske vlade. Cela vrsta podjetij na Zahodu pa proučuje razne oblike sodelovanja s sovjetskimi podjetji.

Toda za Gorbačova predstavlja največjo nevarnost prav dejanskost v vzhodnoevropskih državah. To je nauk — pišejo zahodni listi — ki izhaja iz zadnjih dogodkov na Poljskem.

—o—

ZASEGLI SO SKORAJ PET TON KOKAINA

V manj kot 24 urah je kolumbijska vojska odkrila dva laboratorija za predelovanje kokaina. Dne 2. t.m. so odkrili in uničili verjetno največji laboratorij na svetu na področju med mestoma Dorada in Puerto Triunfo. Posebni oddelki policije in vojske so nekaj ur kasneje odkrili drugi veliki laboratorij za predelovanje kokaina na meji med pokrajinama Boyaca in Antioquia. Lastniku obeh laboratorijev Pablo Escobarju, ki je eden najpomembnejših razpečevalcev na svetu, se je posrečilo zbežati. Zasegli pa so skoraj pet ton kokaina.

KULTURA IN POLITIKA

■ nadaljevanje s 1. strani

sem in beseda sta bodrili v najbolj temnih dneh — od kmečkih puntov do boja proti fašistični tiraniji — neštnevilne generacije Slovencev. Da bi ta duh in ta misel še vedno in naprej (tudi če v spremenjenih oblikah in razmerah) bila vodnik na naši poti — to si verjetno vsi želimo!

a b

Iz delovanja rimske vlade

Ministrski predsednik De Mita je sklical medministrsko sejo, na kateri bodo razpravljali o financiranju infrastrukture in organizacije svetovnega nogometnega prvenstva, ki bo leta 1990 v Italiji. V Vidmu pa se je mudila delegacija Mednarodne nogometne zveze, ki mora preveriti obnovitvena dela na stadionu Friuli. Videmski stadion je namreč eden od dvanajstih, na katerih bodo odigrane tekme svetovnega prvenstva.

V sredo, 4. t.m., so se pričela pogajanja za obnovitev delovne pogodbe šolnikov. Prvi sestanek je potekal med vlado, ki sta jo zastopala ministra Galloni in Pomicino, in predstavnikih treh zveznih in avtonomnega sindikata SNALS. Dva dni prej so bile po številnih mestih dijaške manifestacije, na katerih so zahtevali konec bojkota ocenjevanj sej. Vodstvo sindikata CISL je pozvalo vlado, naj zahteva kot pogoj za

pričetek pogajanj, da avtonomni sindikat SNALS in pripadniki baznih odborov prekličejo bojkot redovalnih sej.

V prihodnjih dneh se bo vlada soočala z gospodarskimi in sindikalnimi vprašanji. Danes je bilo srečanje s sindikati o davčnih vprašanjih in zaposlitvi. Za jutri pa je napovedana seja ministrskega sveta, na kateri naj bi zmanjšali državni deficit za sedem tisoč milijard.

—o—

CARINIKI ŠE STAVKAJO

Minister za javno upravo Pomicino je sporočil, da je že dal sklicati paritetno komisijo, ki obravnava priznanje delovnih kategorij posameznim javnim uslužbencem. Komisija bo najprej pregledala položaj uslužbencev finančnega ministrstva. To je v zvezi z vsedrjavno stavko osebja carinskih uradov.

Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije

V soboto, 23. aprila letos, je v veliki dvorani Teološke fakultete v Ljubljani potekalo spomladansko zasedanje pastoralnega občnega zbora ljubljanske nadškofije, tj. nekakšne škofijske sinode. Predsedstvo občnega zbora so sestavljali nadškof dr. Alojzij Šuštar, dr. Janez Gril (predsednik), dr. Metka Klevišar (podpredsednica), moderatorja prof. Lojze Peterle in kanonik Vinko Vegelj ter prelat Rafko Lešnik, tajnik in zapisnikar.

Občni zbor je pozdravil nadškof Šuštar, uvodna referata pa sta podala dr. Janez Gril in dr. Anton Stres. Njuna prispevka sta pomenila iztočnico za nadaljnja razmišljanja razpravljalcev, ki jih je bilo 34, vsa izvajanja pa so odsevala sedanjo sliko in položaj katoliške Cerkve v ljubljanski nadškofiji. Sodelujoči so z razčlenitvijo zgodovinskih vzrokov skušali pojasniti današnje versko, moralno in kulturno stanje v največji slovenski škofiji, vsa ta dognanja pa naj bi bila v oporo duhovnikom pri njihovem vsakodnevem oznanjevanju evangelija in sploh dušnopastirskem delu.

Jesensko zasedanje pastoralnega občnega zbora ljubljanske nadškofije bo 22. oktobra, na katerem bodo na osnovi vseh prispevkov, pobud, predlogov in smernic sprejeli tudi sklepno besedilo. Občnemu zboru so kot opazovalci prisostvovali zastopniki mariborske in koprške škofije ter zamejstva. Vsekakor pomeni ta občni zbor novost v praksi Cerkve na Slovenskem, saj je bilo opazno, da so poleg duhovnikov med samo pripravo in tudi na zasedanju imeli pomembno vlogo laiki, ki s svojim življenjskim izkustvom vnašajo marsikatero drugačne poudarke na reševanje verske problematike sedanjega časa. Le-ta pa se v Sloveniji v osnovnih črtah ne razlikuje od tiste v razvitih evropskih deželah, kjer zaznavamo močno sekularizacijo, upad tradicionalnih oblik verovanja in zavračanje krščanskih vrednot, zmanjševanje obiska nedeljske maše in števila duhovniških poklicev, pesimističen pogled na svet, strah pred bodočnostjo ipd.

Že iz tega bežnega zapisa pa lahko spoznamo, da čakajo Cerkev na Slovenskem v tem trenutku posebno odgovorne naloge, kar ima pomen ne samo za versko, temveč tudi za narodno bodočnost.

»DVOJNA ZMAGA POLITIČNE MODROSTI«

■ nadaljevanje s 1. strani

Vlada bo zdaj uredila predvsem dve vprašanji: rabo nemškega jezika na sodi- čih ter vpis v šole z nemškim učnim jezikom. Razprave na sodiščih bodo lahko od- slej potekale samo v nemškem jeziku — tudi razsodba bo napisana v tem jeziku — v šole, zlasti v otroške vrtce, pa se bodo lahko vpisali tudi otroci italijanskih star- šev, vendar bo moral ta otrok v 20 dneh dokazati, da razume nemški jezik. Če tega ne bo dokazal, bo uradno premeščen v ita- lijansko šolo oziroma italijanski vrtce.

Umrli je zaslužen slovenski zgodovinar

Ob smrti prof. dr. Frana Zwitterja objavljamo tudi prispevek njegovega slušatelja na Filozofski fakulteti v Ljubljani. (Ur.)

V Beli cerkvi na Dolenjskem, kjer se je rodil leta 1905, so pred nedavnim v družinskem krogu pokopali upokojenega univerzitetnega profesorja, slovenskega zgodovinarja dr. Frana Zwittera. Izteklo se je tako dolgo in plodno življenje enega tistih slovenskih znanstvenikov, ki se ni nikoli zaprl v svoj študijski kabinet, marveč je svoje široko znanje in globoko poznavanje zgodovinske problematike v univerzitetnih predavanjih, člankih, študijah in knjigah znal posredovati tudi drugim, vedno pa je poudarjal tudi aktualno koristnost zgodovinskega spomina, s pomočjo ka- terega si lahko obrazložimo tudi marsikakšen se- danji politični, družbeni ali kulturni problem.

S svojo nadarjenostjo se je izkazal že v pred- vojnih letih, saj je leta 1938 postal docent za občo zgodovino novega veka na ljubljanski Fi- lozofski fakulteti, deset let kasneje pa redni pro- fesor tega predmeta, kar je ostal do svoje upo- kojitve leta 1975. Zelo zgodaj se je vključil tudi v OF, bil nato zaprt in konfiniran, po kapitula- ciji Italije pa je odšel v partizane. Postal je na- čelnik Znanstvenega inštituta pri Izvršnem od- boru OF na Kočevskem Rogu, pri katerem so že med vojno začeli preučevati tudi vprašanje bodo- čih slovenskih meja. Zato je bilo povsem narav- no, da ga kmalu po končani vojni srečamo v Beogradu, kjer je pri zunanjem ministrstvu bil odgovoren prav za problematiko slovenskih me- ja, kot izvedenec pa je sodeloval tudi na pariški mirovni konferenci. V tej službi je ostal do leta 1948, ko se je vrnil na ljubljansko Univerzo.

Vsem tistim, ki smo v različnih časih poslu- šali njegova predavanja iz obče zgodovine nove- ga veka na Filozofski fakulteti v Ljubljani, nam bo ostal v spominu kot profesor izjemnih znan- stvenih in predavateljskih kvalitete ter visoke moralnosti, poštenosti in človeškosti. Njegova u- niverzitetna predavanja, na katera se je vedno skrbno pripravljala, so bila tudi pri obravnavi najbolj zapletenih vprašanj jasna, sistematična in nazorna, svoje misli pa je znal podajati na privlačen način. Suvereno je razčlenjeval širši okvir neštevilnih političnih, družbenih, kulturnih, verskih in ideoloških strujanj novoveške Evrope, a še posebej poglobljeno je obravnaval habsburške dežele z njihovo nacionalno in kul- turno pisanostjo. Skoraj odveč je poudariti, da je bil tudi odlični poznavalec slovenske narodne in manjšinske problematike.

Dr. Fran Zwitter je bil v svojem dolgem živ- ljenju deležen mnogih časti, postal je tako red- ni član Slovenske akademije znanosti in umet- nosti, poleg profesorskega poklica je opravljal tudi dolžnosti dekana, prorektorja in rektorja, dobil je številna priznanja in odlikovanja. A kljub vsemu je vedno ostal zvest svojemu pre- pričanju, v medčloveških stikih osebno skromen, v strokovnem pogledu široko odprt. Njegov od- hod zapušča v slovenskem zgodovinopisju in kul- turi obsežno praznino, ki jo bo težko nadomestiti.

M. V.

—o—

V Gorici je bil v sredo, 4. t.m., na tam- kajšnjem sejmu Espomego dan Slovenije. Ob tej priložnosti je prispelo v Gorico od- poslanstvo Gospodarske zbornice Sloveni- je. Sejem bo odprt do nedelje, 8. t.m.

IZ ŽIVLJENJA TRŽAŠKIH SKAVTOV

PROSTOR MLADIH

»Letošnje Jurjevanje bo prešlo v zgodovino«

Dne 23. aprila praznujejo vsi skavti po svetu svojega zavetnika sv. Jurija. Baden Powell, ustanovitelj skavtizma, je izbral patrona srednjeveškega viteškega reda kot zavetnika novonastalega gibanja zaradi njegovih jasnih značajskih potez, poguma in odločnosti pri premagovanju zla. Te zna- čilnosti pa so lahko sprejemljive tudi za nekristjane, saj srečamo v mitologiji raz- nih narodov po svetu zelo podobne herojs- ke osebnosti z istimi ideali.

Tržaški del Slovenske zamejske skavts- ke organizacije je priredil letošnje Jurje- vanje v nedeljo, 24. aprila, in sicer ločeno za vejo volčičev in veveric v Bazovici, za vejo izvidnikov in vodnic ter za vse ostale člane na Opčinah. Nočno neurje z jutra- njim gostim metežem je nekoliko prekri- žalo načrte organizatorjem, ki so morali v zadnjem trenutku preusmeriti praznovanje z naše kraške gmajne v Slomškov dom v Bazovici, oziroma v Marijanišče na Opči- nah. Tu pa gre omeniti še nepričakovano dogodivščino skupine 35 izvidnikov, vod- nic, novincev roverjev in popotnic ter nji- hovih voditeljev, ki so se odločili, da bodo v noči od sobote na nedeljo šotorili na kra- ju Jurjevanja (približno 1 km od Ferlu- gov) in sta jih močan veter in dež prese- netila v spanju. Ob 9. uri so prišli v Mari- janišče premočeni in premraženi z novico,

da je burja poškodovala del opreme, a da so se vsi srečno vrnili domov z nepozab- nim spominom v srcu, kakor bo sploh ostal letošnji dan obljub v trajnem spominu vseh, ki so se ga udeležili.

V dvorani Finžgarjevega doma se je ta- ko zbralo nad 130 članov, ki so spremljali obred obljube, h kateri je pristopilo 48 no- vincev. Sv. mašo je daroval škofov vikar msgr. dr. Lojze Škerl.

Rekli smo že, da je imela veja VV svoje Jurjevanje v Slomškovem domu v Bazovi- ci. Njihov program je bil prav tako zaradi slabega vremena nekoliko skrčen. Tudi u- deležba je bila maloštevilna, saj se je praz- novanja udeležilo le 32 volčičev in veveric s svojimi voditelji. Novih obljub pa je bilo kar 19. Sv. mašo je daroval g. Jože Sraka.

»Letošnje Jurjevanje bo prešlo v zgo- dovino naše organizacije, kot je prešlo ti- sto, ki smo ga preživeli v znamenju černo- bilske katastrofe. Nismo namreč še doži- veli snega na dan praznovanja našega za- vetnika.« S temi besedami je načelnik SZ SO TS Marjan Jevnikar zaključil letošnje Jurjevanje. Slabo vreme pa je na srečo bo- trovalo le jutranjemu delu letošnjega slo- vesnega sprejema novih članov v organiza- cijo. Proti poldnevu pa je na nebu posijalo sonce in tako omogočilo nemoten potek po- poldanske orientacijske igre.

ŠOLSKI NATEČAJ ADO V LAŠKEM IN DOBERDOBU

Združenje darovalcev organov, ki deluje na prostovoljni osnovi, večkrat prireja šolske natečaje, katerih namen je pokazati, kako silno pomembno je darovanje človeških organov. S tem združenje seznanja šolarje s problemom transplantacije in torej dragocenega darovanja organov predvsem žrtvam nesreč. Če bi bilo več posluha za to dejavnost (tudi v okviru slovenskih šol), bi družba marsikomu pomagala, ker je transplantacija za vedno večje

Župnijska skupnost Devin-Stivan, Fant-je izpod Grmade in Dekliški zbor Devin vabijo
v petek, 6. t.m., ob 21. uri na koncert mešanega zbora »Hrast« iz Doberdoba, ki bo v novi cerkvi sv. Ivana v Stivanu.
Vabljeni!

število ljudi danes edina rešitev iz vsakodnevnih težav in vsakodnevnega trpljenja. Ljudje pa so danes žal drug drugemu odtujeni in le s težavo izkazujejo solidarnost tistim, ki so v stiski.

Otroci slovenskih šol iz Romjana in Doberdoba pa so pokazali, da so občutljivi za to problematiko, saj so rade volje sodelovali pri literarni in slikarski nalogi o tej tematiki. Zato so se predstavniki združenja v soboto, 23. aprila, lepo zahvalili učencem in učiteljem, saj je tudi ta priložnost predstavljala tisto zrnice, ki bo koristilo našemu največjemu bogastvu, to je zdravju.

SREČANJE Z NEKDANJIMA UČITELJICAMA V RONKAH

Slovensko kulturno in rekreacijsko društvo »Jadro« je v petek, 22. aprila, priredilo srečanje z učiteljicama, ki sta poučevali na slovenskih osnovnih šolah v Trziču in Ronkah v prvih povojnih letih (1947-1957), dokler oblasti niso zaprli teh šol (prej v Ronkah) zaradi pomanjkanja slovenskih učencev in učenek.

Pri iskanju pričevalcev tistega časa je imelo društvo precejšnje težave, saj so se mnogi nekdanji učitelji izselili iz naših krajev, nekateri so se zaposlili na italijanskih šolah oziroma v drugih ustanovah. Povalilu sta se odzvali Nada Tusulin iz Trziča in Ljubka Šorli iz Gorice, ki sta na srečanju orisali način poučevanja in razmere v tedanjem šolskem življenju. Srečanje se je končalo s krajšim kulturnim programom. Barbara Rustja iz Gorice je prebrala nekaj pesmi iz zadnjih zbirk Ljubke Šorli, nekaj svojih pesmi pa je prebrala sama pesnica.

K. M.

—o—

V vili Manin pri Passarianu bo 5. in 6. t.m. simpozij na temo: Učinek internacionalizacije gospodarstva na malo industrijo in na ustanavljanje novih delovnih mest. Simpozij prirejajo Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OCSE), Trgovinska zbornica v Vidmu in deželna finančna družba Friulia.

Pomemben posvet v Devinu

Na sestanku, ki je bil v petek, 29. aprila, v Devinu, je bil prvič obravnavan postopek za vpis izvirov Timave med svetovne naravne spomenike, ki jih ščiti UNESCO. Sestanka se je namreč udeležil glavni tajnik mednarodnega združenja za raziskovanje jam ter član UNESCO prof. Trimel, ki je s številnimi tržaškimi izvedenci obravnaval ta problem. Prisotni so bili tudi prof. Forti, predsednik komisije za jame; prof. Mosetti, hidro-geološki raziskovalec Krasa in Timave; g. Zorn, predstavnik službe za jamsko pomoč pri italijanskem speleološkem združenju; dr. Rossi, predsednik glavne komisije za speleologijo gorskega kluba CAI; prof. Cucchi, podpredsednik italijanske družbe za jamoslovje; ing. Rocco, ravnatelj za vodo in plin pri družbi ACEGA; dr. Gemit, odgovorni izvedenec kemičnega laboratorija pri družbi ACEGA. Tržaški urad za spomeniško varstvo sta predstavljala dr. Scottijeva in arh. Caputo. Za občino Devin Nabrežina sta bila prisotna župan Brezigar in odbornik za okolje dr. Certo; prisotna sta bila tudi odbornik za okolje pri tržaški pokrajini Dini ter direktor turistične ustanove De Gavardo, ki

je nadomeščal predsednika Barisona. Končno je treba omeniti še rektorja Zavoda združenega sveta, prof. Sutcliffea, ki je dal na razpolago potrebne prostore.

Odbornik Certo je predstavil načrte za ovrednotenje in ureditev območja pri izviroh Timave na podlagi DZ št. 39/86, ki ne predvidevajo nobenih gradbenih del. Iz znanstvenega vidika je bila potrjena posebnost tega kraškega pojava, iz česar izhaja prizadevanje, da bi Timavo vključili v svetovno naravno bogastvo. Tudi g. Debevec, predstavnik Škocijanskih jam ter predsednik Turistične organizacije Portorož, je zagotovil svojo pomoč pri tem postopku. Pred kratkim je mednarodni komite UNESCO uvrstil Škocijanske jame, kjer Timava ponikne, v spisek spomenikov svetovnega naravnega in kulturnega bogastva.

Po srečanju so si udeleženci ogledali območje ob izviroh Timave in prišli do skupnega zaključka, da bo treba organizirati mednarodni seminar in tiskati posebno znanstveno publikacijo, ki bo skupno s predlogom odposlana komiteju UNESCO.

Konec abonmajske sezone SSG v Trstu

Ameriški dramatik v tržaškem Kulturnem domu. Tako bi lahko ocenili zaključek abonmajske sezone Slovenskega stalnega gledališča. Po uspešnem gostovanju Ljudskega gledališča iz Celja s Tennesseejem Williamsom je zdaj na vrsti Thorthon Wilder, saj se je pravkar pričel obisk mariborskega Slovenskega narodnega gledališča, ki uprizarja Wilderjevo farso »Ženitna mešetarka«. Mariborska postavitev je v Sloveniji žela dokajšen uspeh, naši gledalci pa jo bodo verjetno še topleje pozdravili, saj v njej nastopa tudi dolgoletni član našega gledališča Stane Starešinič.

Mariborsko gledališče je prav v teh dneh v središču afere, ki je dokaj nenavadna za kulturno ustanovo. Že dobro leto dni so trajali konflikti znotraj gledališkega sveta. Na zadnji seji se je razdor med sprtima strankama še povečal, ko je spodletel še zadnji poskus, da bi poleg upravnika

Marjana Bačka odstavili še ravnatelja Opere Staneta Jurgeca in Drame Vilija Ravnjaka. Predlog o odstavitvi sta predložili tajništvi sindikata in Zveze komunistov, vendar skupščina mesta Maribor kot končna predlagateljica prisilne uprave predloga ni upoštevala. Ravnjakovi nasprotniki so bili tako poraženi, saj so njihove obtožbe izzvenele v prazno.

Imenovana je bila prisilna uprava, ki bo vodila gledališče leto dni. Upravnik je postal pravnik Blaž Ležeznik, v kolegijem organu pa sta še Bruno Hartman in Stefan Esih. Nepravilnosti v poslovanju so bile pravni temelj za imenovanje prisilne uprave, toda gledališka kriza je predvsem v različnem konceptu gledališke politike in nič ne kaže, da bi bil Vili Ravnjak pripravljen spremeniti svojo ambiciozno usmeritev v umetniško povprečje.

S. R.

Peta izvedba revije »Glas harmonike«

Kulturno društvo »Fran Venturini« od Domja že tradicionalno prireja na prvi dan maja srečanje harmonikarjev, ki so mu pred 5 leti dali naslov »Glas harmonike«. Tudi letos je ta pobuda doživela lep uspeh, saj je v dvorani kulturnega centra Anton Ukmar - Miro nastopilo skoraj 60 godcev. Najmlajši harmonikar je imel 9 let, nastopil pa je tudi 80-letnik Anton Plut.

Med nastopajočimi je bila razlika tako glede tehnike kot tudi izbire skladbe, ki so jo zaigrali. Mnogi so tudi pravi skladatelji, ki si sami napišejo pesem in jo nato izvajajo. Med nastopajočimi je bil tudi Zoran Lupinc, ki je svetovni prvak v igranju diatonične harmonike.

Poleg harmonikarjev je v nedeljo v Domju nastopila tudi ženska pevsko skupina Stu ledi, ki je zapela vrsto ljudskih pesmi. Tako je srečanje dobilo res izrazito podobo koncerta ljudske glasbe. Društvo »Fran Venturini« je ob tej priložnosti pripravilo tudi razstavo starih in novih diatoničnih harmonik in fotografsko razstavo o srečanjih v preteklih letih in o delovanju glasbene šole, na kateri učijo tudi igranje diatonične harmonike.

Srečanje je bilo res prijateljsko snidenje ljubiteljev tega ljudskega glasbila in vseh, ki radi prisluhnejo včasih otožnemu, a tudi veselo razposajenemu glasu harmonike.

Prvomajske prireditve na Tržaškem

Tudi letošnji prvomajski praznik je bil na Tržaškem priložnost za številne prireditve in slovesnosti. Marsikje so se praznika dela spomnili že v soboto, ko so pripravili prvomajske kresove in postavljali mlaje. Številna društva pa so ob tej priložnosti pripravila zaokrožene prireditve. Tako so se v soboto zvečer zbrali na trgu v Nabrežini udeleženci štafete miru in sodelovanja med narodi, ki so se odpravili do Križa, kjer je bila prireditev na dvorišču Ljudskega doma. Ob moškem in dekliškem pevskem zboru iz Križa so nastopili še mladi iz Koroške in Istre. Sledilo je kresovanje. Gropajci in Padričarji so skupno proslavljali s petjem, obiskom spomenika padlim v obeh vaseh in priložnostnimi govori. Bazovsko društvo Lipa in športni dru-

vomajsko jutro pa je bilo marsikje priložnost za budnice pihalnih godb.

V Trstu je bila letos po nekajletnem premoru spet enotna prvomajska manifestacija sindikalne konfederacije CGIL, CISL in UIL. Povorka se je kot običajno začela na trgu svetega Jakoba, zbrana množica pa se je v sprevedu in ob igranju godbe na pihala iz Ricmanj odkorakala do Ljudskega vrta pri Ulici Giulia, kjer je bil shod. V imenu CISL je spregovoril Feletti. Med drugim je omenil krivičnost davčne politike, veliko krizo tržaške industrije in pojav samostojnih sindikalnih organizacij, ki posebno v javnem sektorju povzročajo veliko preglavic. Sledil je nastop novega pokrajinskega tajnika sindikata UIL Qualizze, ki je govoril o mednarodnih povezavah in novih industrijah na Tržaškem. Velik del govora pa je posvetil vprašanju brezposelnosti. Kot zadnji je v slovenščini spregovoril v imenu organizacije CGIL Adami. Tudi ta govornik je obravnaval mednarodno in notranjo politiko ter teroristične zločince, med drugim pa je tudi omenil krivice, ki se dogajajo slovenski manjini v Italiji, ki ji država ne prizna globalne zaščite.

Enotna prvomajska manifestacija je bila tudi na Marconijevem trgu v Miljah. Na govorniškem odru pa je letos nastopil le član tržaškega tajništva CGIL Mauri, medtem ko ni bilo slovenskega govornika.

Prvomajski praznik so skupno proslavljali tudi Nabrežinci in Križani. Ob spremstvu nabrežinske godbe na pihala je korakala skupina udeležencev povorke s trga v Nabrežini do Križa, kjer so nato šli do vaškega trga, kjer sta spregovorila sindikalista Gino Grande in Ernest Arbanas. Popoldne pa so organizatorji poskrbeli za prvomajski praznik na vrtu Ljudskega doma. Po koncertu kriške godbe na pihala sta prisotnim spregovorila zgoniški župan Miloš Budin in Perla Lusa, oba kandidata na komunistični listi na letošnjih deželni volitvah.

—0—

Ugledni francoski dnevnik Le Monde je v torek, 3. t.m., objavil z mastnim naslovom vest, da je umrla znana italijanska filmska in gledališka igralka Monica Viti. V resnici je igralka pri najboljšem zdravju. Uredništvo se opravičuje za hud spodrsel, češ da je vest o smrti nekdo tik pred zaključkom redakcije sporočil po telefonu. Zato vesti niso mogli preveriti.

Prvomajska slavlja v Benečiji in na Goriškem

Prvomajske manifestacije so bile skoro po vseh večjih krajih po deželi, združene z veseliciami in prireditvami z bogatim kulturnim programom. Povsod so imeli lepo vreme, čeprav je tu pa tam kak oblak zagrozil, da se bo ulilo, vendar je lepo vreme — kljub nasprotnim napovedim — vzdržalo.

Poglejmo, kako so potekale nekatere prireditve v Benečiji in na Goriškem. Socialistična stranka je priredila manifestacijo v Krasu pri Dreki v osrčju Benečije in zbrala svoje krajevne upravitelje, katerim sta spregovorila parlamentarca Castiglione in Renzulli, ki sta opozorila na vlogo socialistične stranke v korist obmejnih področij in za uresničitev zakonske zaščite slovenske manjšine. Bruna Dorbolò pa je govorila na prvomajskem zborovanju, ki ga je komunistična partija priredila v Špiku, na cesti od Spodnjega Tarbija proti Stari gori. Bruna Dorbolò je govorila predvsem o krajevni politiki. V pričakovanju volitev za krajevne uprave je dejala, da so skupne liste, ki so v preteklosti že prestale preizkušnjo, sicer sprejemljive, vendar pa ni mogoče pri tem pozabiti na vsebinski del, predvsem na potrebo po rasti politične zavesti v javnosti.

Na Dvorih v Števerjanu je bil že tradicionalni praznik, ki ga prireja društvo Briški grič; na prireditvenem prostoru je bilo vse živo, udeležba množična, vzdušje spomladansko. Še posebno cenjena je bila prav tako tradicionalna razstava domačih vrhunskih vin s pokušnjo. Na tej prireditvi je govoril Rudi Pavšič.

V Rupih pa se je končal tridnevni praznik frtalje, ki je že po tradiciji povezan s prvomajskim slavljem. Tu so pripravili tudi lep kulturni program, ki je poleg pevskih točk obsegal tudi nastop dramske skupine iz Štandreža, ki je podala igro Premetena vdova. Nastopil je pokrajinski odbornik Mirko Špacapan, ki je uvodoma govoril o današnjem pomenu prvomajskega praznika, v nadaljevanju pa o manjšinski in kulturni problematiki.

Ob koncu se je Špacapan spomnil tudi pred nedavnim umrlega tovariša iz političnih bojev Mirka Gradnika in orisal lik vztrajnega in trdoživega rodoljuba, ki se je na vsakem mestu znal zavzeti za slovenske pravice.

Ker se bliža čas odprtja novega sedeža in bodo potrebe po novi delovni sili narasle

Hranilnica in Posojilnica Opčine-Trst

razpisuje

usposobljenostne izpite za uradnike/ce prve kategorije v smislu čl. 5 kolektivne delovne pogodbe za uslužbence hranilnic in posojilnic.

Trenutno je nepokrito eno delovno mesto. Pogoji za pristupitev k usposobljenostnemu izpitu so naslednji:

1. Fakultetna diploma iz ekonomije ali prava oziroma diploma, ki je po obstoječih predpisih enakovredna ali
2. Diploma višjih srednjih šol s petletno delovno prakso. Prednostno se bo upoštevala praksa iz sektorja za zunanjo trgovino oziroma delovna doba pri denarnem zavodu ali zavarovalnici.
3. Starost: največ 40 let.
4. Program usposobljenostnega izpita predvideva slovensko in italijansko pisno nalogo splošne gospodarske ali finančne narave oziroma iz knjigovodstva ali bančnega poslovanja in ustni razgovor. H kolokviju bo pripuščten, kdor bo prejel pozitivno oceno pri pisnem izdelku. Ustrezna navodila so na voljo v tajništvu Hranilnice in Posojilnice.
5. Prošnjo na prosti polji je treba predložiti, osebno ali po pošti, v tajništvu Hranilnice in posojilnice do 20. maja 1988.

Cas razporeda bo zainteresiranim javljen naknadno.

Po zaključenih izpitih bo izpitna komisija predložila Upravnemu svetu Hranilnice in posojilnice seznam pozitivno ocenjenih, iz katerega se bodo črpali novi uslužbenci.

Ob danih pogojih bo stekel tudi dogovor o ustreznem morebitnem pospešenem napredovanju.

Upravni odbor

štvi Zarja ter Sloga so tudi letos priredili nočni pohod na Kokoš.

Podobne prireditve, povezane s krajšimi kulturnimi nastopi, so bile še na Proseku, v nekaterih vaseh dolinske občine v Trebčah, na Opčinah in drugod. Samo pr-

Nesprejemljiv policijski nastop v Rupih

Praznično vzdušje na predvečer prvega maja je dobilo grenak priokus v Rupih. Obhodnica prometne policije je namreč zelo osorno nastopila proti fantom, ki so postavljali mlaj. Od njih je zahtevala dokumente, češ da so kršili prometne predpise in zahtevali, naj tudi med sabo govorijo v italijanščini, »ker smo v Italiji«. Gre za nesprejemljivo ravnanje predstavnikov javne varnosti, še posebej glede na dejstvo, da so fantje bili pripravljeni plačati globo.

V ponedeljek, 2. maja, sta zato sovojenjski župan Primožič in odbornik Klemše obiskala goriškega kvestorja dr. Barbatina in mu izrazila odločen protest in ogorčenje nad ravnanjem policije. Podobno sta nastopila tudi pokrajinski odbornik Slovenske skupnosti dr. Mirko Špacapan in pokrajinski tajnik SSK Marjan Terpin.

Goriški kvestor je zagotovil, da bo posredoval na pristojnih mestih, da se podobni dogodki ne bi ponavljali.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

O. Kogoj v »Philadelphia Museum of Art«

Znani muzej sodobne umetnosti v ameriškem mestu Priladelpia je uvrstil v svojo stalno zbirko umetniško izdelan jedilni pribor, ki ga je oblikoval znani slovenski ustvarjalec Oskar Kogoj.

Njegovo ime se je že pred leti uveljavilo v svetu, potem ko je dosegel številna priznanja v industrijskem oblikovanju, dejavnosti, ki je danes mogoče tudi pri nas bolj poznana pod imenom »design«. Skoraj ga ni več pomembnejšega razstavnega mesta v Evropi, kjer Oskar Kogoj ne bi sodeloval pri predstavitvi sodobnih zamisli v oblikovanju izdelkov široke porabe, od Ljubljane in Zagreba, do Benetk, Milana, Pariza, Prage, Budimpešte, Kijeva, Mexica itd. Prejel je mnoge nagrade, npr. Certificat of excellence v Milanu, ZGRAF v Zagrebu, zlato medaljo na BIO 9 v Ljubljani, znamenito hrvaško nagrado Vladimir Nator (1980), nagrado Gutes Spiel v Ulmu itd.

V umetniško izdelani knjigi »Oskar Kogoj Collection«, ki jo je izdala tovarna opreme Germa v kraju Pavia pri Vidmu je pod naslovom »Nature Design« predstavljeno javnosti Kogojev umetniško delo v več jezikih, italijanskem in angleškem, kakor tudi v slovenskem. Znani primorski umetniški kritik Milko Renner pravi v uvodu k tej knjigi, da sta bili prvini v domačem oblikovanju, kot se ju pri svojem delu poslužuje tudi Oskar Kogoj, zlasti oreh in kamen. V knjigi najdemo nekaj izredno lepih in izvirnih zamisli, npr. spalnica z eno- in z dvosobno posteljo tipa

»alta« in »bassa marea«, ogledala tipa »acqua« in »acqua grande«, jedilni pribor »laguna« ipd. Vsi predmeti so izdelani po oblikah, kot jih zasledimo v naravi. Narava je Kogoju neizčrpen vir umetniškega navdih. Že njegov prvi pomembni dosežek, oblika sodobnega počivalnika, je zasnovan po oblikah v naravi.

Oskar Kogoj živi in ustvarja v Mirnu pri Gorici, kjer ima na domu svoj studio. Njegovo umetniško snovanje na področju uporabnega oblikovanja je poneslo v svet tudi ime Slovencev in njihovega kulturnega izročila, ki se je porajalo iz vsakdanjega življenja in dela. V tem izročilu najde oblikovalec zamisli, oziroma oblike, ki se niso porodile iz kakega estetskega izživljanja, iz težnje po okrasju, temveč iz potrebe, iz delovne učinkovitosti, in vendar jim ne manjka duha in lepote. Vsega tistega, kar je potrebno današnjemu človeku znova odkriti.

V sodobni poslovni tekmi, kakor je vedno bolj razvidno, ne odločata več niti na tržišču zgolj kakovost in tehnična učinkovitost izdelkov. V tem pogledu se izdelki posameznih proizvajalcev medsebojno komaj kaj razlikujejo. Prodor na tržišču je zagotovljen tistim, ki znajo svojim izdelkom ustvariti takšno obliko, ki bodočega kupca pritegne, da se zanjo ogreje. Poslovna tekma med izdelovalci uporabnih predmetov in opreme bo v prihodnosti potekala ravno v tem, kdo izmed njih bo kupcem predstavil izdelke v najbolj privlačni obliki.

Ljubljanska »Mladina« tudi o Koroški

V svoji izdaji od 22. aprila letos je ta znani ljubljanski tednik, ki se že kako leto izredno kritično sooča z vsemi vprašanji, ki tarejo matično slovensko in jugoslovansko družbo, posvetil daljši članek tudi vprašanju obstoja slovenstva na Koroškem.

Članek o Koroški v tem tedniku preseneča ne zaradi tega, ker je izšel, pač pa zato, ker je tokrat menda prvič, da kritična »Mladina« poseže v t.i. skupni slovenski kulturni prostor in seznani slovensko javnost s problemi obstoja Slovencev v zamejstvu. Pričakovali bi seveda, da bi tudi v tem primeru poskušala razkriti ozadja in vzvode, ki uravnavajo politične in kulturne razmere v zamejstvu, tokove in sile, ki v znamenju raznih ideologij cepijo in krojijo našo skupnost, toda ob prvem posegu v širši slovenski kulturni prostor je tudi od kritičnega lista pričakovati kaj takega še prezgodaj.

Govorjenje o skupnem kulturnem prostoru Slovencev traja že leta, toda pri tem odgovorni niso šli kaj bolj daleč od same načelnosti. Gosťovanje koroških Slovencev v Cankarjevem domu v Ljubljani npr., ki je bilo prav to pomlad, ni bilo ljubljanski javnosti primerno najavljeno. Po mestu ni bilo niti plakatov za njihovo prireditve, tako da je bila dvorana prazna. Ali so bile težave »tehnične« ali ideološke, je drugo vprašanje. Nastal pa je vtis, kot da se »Slovenci se ne brigajo za Slovence«. Kar lepo je nekdo za to poskrbel. Da omenimo le enega od podobnih primerov!

Ali bo »Mladina« posvetila kdaj tudi kaj prostora zamejski Primorski? Bilo bi priporočljivo,

saj bi tako širša matična javnost izvedela, da Slovenci v zamejstvu sploh obstajamo in da imamo svoje probleme. Mogoče se potem nekateri matični Slovenci ob obisku v zamejstvu ne bi čudili, da na tem območju govorimo tudi slovensko.

—O—

Od Mohorjeve založbe v Celovcu smo prejeli: **PRVIČ SLOVENSKA AVTORJA V SOVJETSKEM »SAMIZDATU«**

Leta 1986 je Mohorjeva založba izdala knjigo Vinka Ošlaka o dogodkih v Medžugorju v mednarodnem jeziku esperantu. V knjigo je vključen tudi medžugorski dnevnik slovenskega pisatelja iz Trsta Alojza Rebula »V hercegovskem Korintu«.

V dveh letih je bila izdaja razprodana, avtor pa je iz raznih dežel sveta dobival pozitivne odmeve in zahvalna pisma.

V letu 1987 pa je izvod te brošure prišel tudi v Vilnius, glavno mesto sovjetske republike Litve, kjer deluje močna skupina esperantistov, ki so večinoma tudi goreči katoliki in veliki častilci Marije.

V dobrem mesecu so litvanski esperantisti knjigo prevedli v litvanščino in jo v 700 izvodih (za vsako litvansko župnijo po enega) izdali v »samizdatu«. Knjigo so morali 100 krat pretpikavati, ker nimajo na voljo niti najpreprostejšega množičnega stroja. Liste so potem rečno sešili v zvezek.

Pred nedavnim pa je avtor dobil prošnjo, če smejo izdati prevod tudi v estonščini v sovjetski republiki Estoniji.

Izšla je druga številka revije Znamenje

Pred dnevi smo dobili drugo letošnjo številko revije Znamenje, ki jo izdaja založba Obzorja v Mariboru, njen glavni in odgovorni urednik pa je škof, dr. Vekoslav Grmič. Ta tudi objavlja na prvem mestu referat, ki ga je imel lanskega decembra v Ljubljani na posvetu o jeziku v znatnosti. Naslov referata je »Bariere teološke — religiozne govornice«. Vilko Novak piše o virih prekmurske duhovnosti, Vili Vuk objavlja prispevek z naslovom »Krščanstvo kot ljudska kultura«. Zanimiv je sestavek z naslovom »O dialogu med kristjani in marksisti«. Gre za prevod dela govora, ki ga je imel na teološki fakulteti univerze v Bernu praški filozof, profesor, doktor Milan Machovec. Ta je pred dvema desetletjema aktivno sodeloval v dialogu med kristjani in marksisti, a so ga češkoslovaške oblasti kmalu prisilile k molku. Že omenjena teološka fakulteta mu je podelila častni doktorat. Profesor Machovec, ki je bil in ostaja marksist, se je zahvalil za izkazano čast in ob tem podal nekakšen obračun dialoga med kristjani in marksisti. »Pristen dialog ne pomeni zgolj neke izmenjave misli, je dejal profesor Machovec, marveč tudi srečanje dveh src. Po dialogu ne postajamo le pametnejši, uspešnejši, tako na primer v prizadevanju za mir, marveč postajamo tudi boljši in globlji, skratka bolj človeški. Dialog torej ni le sredstvo, s katerim drugače mislečega prepričamo ali ga pridobimo za nekaj skupno človeškega, temveč je tudi smoter v procesu dozorevanja človekovega individuuma. Sele po dialogu dobiva svetovni nazor in osebno prepričanje pristno, prepričljivo moč. Kdor se je privadil na to, da opazuje sebe v ogledalu drugače mislečega, tisti dozoreva tako, da v njem rasteta moč in prepričljivost. S pogumom in hkrati ponižnostjo, je poudaril profesor Machovec, moramo kljub nasprotnim reakcijam iskati in tvegati nov dialog«.

Naslovi ostalih razprav, objavljenih v zadnji številki Znamenja, so: Spopad flacionistov in filipistov in njihov pomen za protestantizem — avtor Vlado Deutsch; Ontologija mentalnih stanj, procesov in dogodkov ter pojasnitev prepričanj — avtor Bojan Borštner; Tibetanska impresija — pisec Knut Walf; Lik duhovnikov v slovenski dramatiki — Moškričevi župniki, avtor Milan Dolgan; Častiljubni ne pozabljajo, da je vse smrtno razen želje po nesmrtnosti v Bogu — pisec Živimir Simović; Prosti tek v zanki čakanja — avtor Norbert Copray. Revija Znamenje nadaljuje z objavljanjem dnevnika Jožeta Lodranta, čemur sledita rubriki »Zapisi« ter »Med knjigami in revijami«. Med Zapisi najdemo med drugim komentar k dvema izjavama tržaškega škofa Bellomija, ki zadevata Slovence, v drugi rubriki pa je objavljena ocena pesniške zbirke Aleksija Pregarca »Jedra«, ki je izšla lani v Trstu v sedmih jezikih.

—O—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Gostuje SNG DRAMA Maribor
Thornton Wilder
ŽENITNA MEŠETARKA
(farsa v štirih dejanjih)

v soboto, 7. maja, ob 20.30 ABONMA RED B, E in F
v nedeljo, 8. maja, ob 16.00 ABONMA RED C in G

Zakaj uporaba pripravkov proti varozi pri odprtem žrelu

Čebelarji se zaradi lanskega velikega osipa čebel letošnje pomlad sprašujejo, kje so vzroki takemu pomoru čebel? Kje so napake s tako usodnimi posledicami? Ker čebele umirajo ob akutnem izbruhu varoze in s tem v zvezi intenzivnega zatiranja te bolezni, je razumljivo, da je povzročitelj zajedalec nara. Vprašanje pa je, ali pri zatiranju klopa ne delamo napak in ali so zdravila res neoporečna? Najpreprostejša so dimila, ki z dimom uničujejo odraslega klopa. Švicarska firma CIBA trguje s Lobeksom, ki naj bi zagotavljal neoporečnost medu. V Zahodni Nemčiji so se uveljavile plošče z mravljično kislino kot eno najboljših sredstev za uničevanje zajedavca.

Ocenjevanje učinkovitosti nekega zdravila se opira na preštevanje mrtvih zajedalcev na dnu panja po njegovi uporabi. Dajanje zdravil pa ima lahko hude posledice, kar uvidimo šele po nekajletnem testiranju.

V čebelnjakih je vedno več izbruhov doslej nenazanih virusnih obolenj, katera terjajo nova zdravila, ki pa so brez jantara glede sekundarnih posledic, tako da ima čebelar občutek, da z zdravljenjem čebelam bolj škoduje kot koristi.

Skoraj vsi tovrstni pripravki predpisujejo zdravljenje pri panjih, zaprtih vsaj pol ure. Če učinek zdravila merimo po mrtvih klopah, jih bo po pol ure zaprtim panju odpadlo več. Če pa še upoštevamo, da se precej mrtvih klopov znebijo čebele pri odprtem žrelu zunaj panja, je razlika pri številu mrtvih zajedalcev zanemarljiva.

Velika razlika med panji, katere smo dimili pri odprtem žrelu, in tistimi, v ka-

terih so bile zadimljene čebele pol ure zaprte, se pokaže pri osipu čebel. Medtem ko v prvem primeru osip ni opazen, pa nam družina v drugem primeru kaj kmalu začne vidno slabeti.

Ko zažgemo predpisano količino pripravka na predpisanem mestu v panju in zapremo panj od zadaj oziroma pri nakladnih panjih zgoraj, žrela pa pustimo odprta, kmalu opazimo, kako se začne dim valiti skozi žrelo iz panja. Izleti le malo čebel in še te se kmalu vrnejo. Ko pa se neha kaditi, se pomirijo ter nadaljujejo svoja opravila. Drugače pa je v panju z zaprtim žrelom. Družina se močno razburi, vznemiri se tudi matica, katero hočejo čebele obvarovati pred dimom, tako da jo vkleščijo v klobčič. Tako jih precej propade, medtem ko v prvem primeru tega ni opaziti. Ko takemu panju odpremo žrelo, čebele ne poletijo veselo kot v prvem primeru, pač pa se omamljene razlezejo po bradi panja. Pri tem se skušajo mrzlično znebiti omamljenih klopov. Zajedavec doživi pri zadimitvi prav takšen stres kot čebela, zato se še bolj zažre med obročke, kar čebelo dodatno razburja.

Prav verjetno je, da zajedalec še bolj sesa hemolimfo, kar prav tako poveča izčrpanost čebele. Tako pridemo do istega sklepa kot propagatorji novih zdravil, češ da zajedalec pri normalnem stanju v panju čebelam ni preveč nevaren, nevarnost pa se poveča, če je panj zaprt in hkrati dajemo zdravila. Taka opazovanja dajejo drugačno sliko vzrokov za tako množičen pogin čebel. Kemijske analize pripravka proti varozi izključujejo sekundarne posledice,

ce, ne izključujejo pa posledic, ki nastajajo ob napačnem dajanju tega pripravka.

Tu pa že naletimo na pomanjkljivo zakonodajo pri zatiranju kužnih čebeljih bolezni. Ta zakonodaja ne predvideva niti obveznega testiranja, kar je predpisano za vsa zdravila. Zakaj naj bi čebele bile izjema?

Z. T.

—o—

Umrli je Paolo Stoppa

V Rimu je 1. maja umrl gledališki in filmski igralec Paolo Stoppa. Imel je 82 let, zadnji dve leti pa je bolehal zaradi krvnega raka. V ponedeljek so ga položili na mrtvaški oder v gledališču »Eliseo«, pogreb pa je bil v torek, 3. t.m., v cerkvi Svetega Evstahija.

Gledališče »Eliseo« je bilo namreč prizorišče njegovih največjih umetniških dosežkov. Tam je začel nastopati leta 1938, potem ko je drugod že deset let preizkušal svoje igralske talente. Kot poudarjajo kritiki, je imel v umetniški karieri dve odločilni srečanja: z igralko Rino Morelli in z režiserjem Luchinom Viscontijem. Ta trojica je ustvarila nepozabne predstave.

Paolo Stoppa je odigral vrsto tako dramatičnih kot komičnih vlog, nastopal je tudi v kakih 200 filmih in televizijskih priredbah.

—o—

Kot smo slišali, socialistična skupina v deželnem svetu Furlanije Julijske krajine vztraja, naj svet še pred koncem mandata razpravlja in sklepa o njenem zakonskem predlogu za nov deželni volilni zakon. Če bi ta predlog bil odobren, bi Slovenska skupnost ne mogla izvoliti svojega deželnega poslanca. Ta bi tudi bila edina posledica spremenjenega volilnega zakona. Odločitev bo vsekakor padla v nekaj dneh, kajti sedanjemu deželnemu svetu bo potekel mandat še ta mesec.

LEV DETELA

18 Dunajski valček za izgubljeno preteklost

Roman desetih srečanj in pričakovanj

Oglasili so se navdušeni pijani vzkliki, nekdo pa je hotel celó zapeti porensko veselo melodijo, a so ga pomirili.

Sodnik Steiner je nato pripomnil, da tako imenovani Slovenci gotovo niso prifrknjeni in bodo spoznali, kje je možata glava in močna pest učinkovitih dejanj. Rekel je, naj zdaj že enkrat dvignejo zaveso, takó da bo možki zbor lahko pokazal, kaj zna. Sunkovito se je obrnil in s pogledom, ki je razodeval napetost, vzkliknil:

»Pripravili smo program, o katerem se lahko reče, da bo posekal vse, kar podobnega leze in gre po našem mestu. Slovenci v svoji »Čitalnici« — (to besedo je izgovoril s posmehom v spakedrani slovenščini) — se kljub vsem prizadevanjem gospoda učitelja niti v sanjah ne morejo meriti z našim znanjem in odločnostjo.«

Dame v lovskih kostumih so navdušeno in vzhičeno opletale z robčki, kot da bi bili pahljače, možki pa so vzklikali svoj »hajruk!« in nazdravljali s polnimi čašami piva.

Zdaj se je dvignil zastor. Na odru so stali nemški fantje, napravljeni kot lovci. V rokah so držali puške in peli melodije iz Webrovega »Čarostrelca«.*

»Tako je prav!« se je zadrhl podravskega mesar in nazdravljaval množici. »Dajmo jim! Pokažimo, kaj znamo!«

Ob koncu svojega pevskega nastopa so fantje dvignili puške in s slepimi naboji ustrelili proti stropu, da je vse odrevenelo v oglušujočem poku. Takoj nato se je oglasilo gromovito ploskanje, ki so mu najbolj navdušeni pomagali do večje veljave z nabijanjem pet ob tla. Nekaterim damam so se orosile oči. Hitele so k gospodu sodniku, ki je še vedno stal pri odru, v obraz ves rdeč od narodnega ponosa. Gospe so se mu glasno zahvaljevale za uspešno glasbeno uprizoritev, ki presega ozki okvir našega domačega mesteca. Kaj takega ne doživi vsak dan niti v Mariboru in Gradcu, so vzhičeno zatrjevale ponosno se klanjajočemu sodniku, ki jim je omenil, da bo mariborski nemški dnevnik, katerega redni dopisnik je tudi njegova malenkost, v naslednji izdaji priobčil njegov zapis o nemškem kulturnem udejstvovanju v mestecu ob Dravi, ki daleč presega lokalno nepomembnost. Po drugi strani je doktor Steiner zagotovil ponosno pritrjujočim gospem, da bo članek v mariborskem časopisu tako rekoč ves nemški svet opozoril na uspele kulturne dogodke v mestu. Sicer pa današnji nastop ni bil zadnji, temveč eden prvih v verigi nemškega narodnega uveljavljanja ob Dravi.

Godba na pihala je zaigrala Straussov* očarljivi valček »Na lepi modri Donavi«, tako da je vse navzoče zajel občutek sreče in nežnosti. Potem pa je na oder stopil sodnikov sin, graški gimnazijec Alfred. S patetičnim, vzvišenim glasom je začel recitirati nemško domoljubno pesem o hrabrem vojaku, ki je padel v boju, zahrbtno ubit od podlih francoskih osvajalcev. Spet so se oglasili bodrilni vzkliki, pomešani z bučnim ploskanjem.

* Nemški komponist Carl Maria von Weber (1786-1826), predstavnik romantičnih oper (n.pr. »Oberon« in »Euryanthe«).

* Dunajski komponist lahkotnih valčkov in operet (Cigan-baron) Johann Strauss-sin (1825-1899).

VRHOVEC PRI REAGANU

Član predsedstva Jugoslavije in bivši zunanji minister Josip Vrhovec se mudi v Washingtonu, kamor je prispel na povabilo ameriškega predsednika Reagana. Vrhovec se je v četrtek in petek razgovarjal tako z Reaganom kot z ameriškim zunanjim ministrom Shultzem o dvostranskih odnosih in o najpomembnejših mednarodnih vprašanjih. Ameriško-jugoslovanski odnosi so dobri, vendar bi jih bilo moč na gospodarskem področju okrepiti.

NEODVISNOST NAMIBIJE

Ob posredovanju Združenih držav in soglasju Sovjetske zveze so se v Londonu pričela pogajanja med Angolo, Kubo in Južno Afriko za umik tujih vojakov iz Angole in o bodoči neodvisnosti Namibije. V Angoli je od leta 1975 okrog 50 tisoč kubanskih vojakov, ki pomagajo filomarksiistični vladi v boju proti gverilcem Organizacije UNITA, ki jo podpira Južna Afrika.

PREKLICANA PREPOVED

Uradni list je objavil odlok ministra za zdravstvo Donat Cattina, ki preklicuje ministrsko odredbo z dne 26. aprila, na podlagi katere so prepovedali uvoz, prodajo in uživanje grenivk po vsem državnem ozemlju. Odpadla je tudi začasna zaplemba omenjenega sadja iz Izraela. V odloku je pojasnjeno, da so pregledi pokazali, da sadje ni bilo zastrupljeno, kot se je sprva zdelo ob odkritju sumljivih sadežev v Rimu.

EGS IN IZRAEL

Evropska gospodarska skupnost skuša z gospodarskimi pritiski, kakršnih doslej niso izvajale niti Združene države, spraviti na kolena jeruzalemsko vlado. To naj bi dejal izraelski ministrski predsednik Shamir na srečanju s skupino francoskih Judov. Vest je objavil jeruzalemski dnevnik »Maariv«, ki je dodal, da je imel Shamir v mislih odložitev ratifikacije dodatnih protokolov k sporazumu o sodelovanju s strani evropskega parlamenta.

ŽERJALOVE GRAFIKE

V GALERII TRŽAŠKE KNJIGARNE

Do 11. maja bodo v Galeriji Tržaške knjigarne na ogled grafike Edija Žerjale. Uveljavljeni umetnik je tokrat obrnil stran v svoji ustvarjalni smeri. Se vedno zanimata Žerjala preteklost in minevanje časa. Človek v tej dimenziji spoznava in doživlja svoj čas. Pri tem pa ni rečeno, da se čuti ujetega. Ob gledanju Žerjalovih del, — prav je, da si jih človek večkrat ogleda — človek nima občutka, da bi se umetnik čutil ujetega in brez izhoda. Čas mu ni preklestvo, ampak danost. Naraven, prvinski je Žerjalov odnos do minevanja mesecev in letnih časov, saj ima »vsaka stvar svoj čas pod nebom« in je čas, da človek seje in čas, da izruje, kar je sejal. Ne gre za resignacijo, ampak za voljo, da človek polno živi in doživlja svet in človekovo usodo v njem.

Nov cikel se nam torej obeta v Žerjalovi ustvarjalnosti. Dali bi mu lahko naslov »kmečki koledar«. Od januarja do decembra Žerjalove grafike ponazarjajo delo nekoč na kmetiji. Vsako delo in mesec označuje poseben barvni odtonek, drugačna sončna moč. In tudi simbolika zodiaka nas opozarja, kako je človekova usoda povezana z minevanjem časa. Gre torej za nov cikel, ki je logično nadaljevanje Žerjalove navezanosti na simboliko črke, znaka, ki ohranja besedo, udejanji ustvarjalnost. Obiskovalec razstave bo torej imel priložnost, da se ob grafikah prejšnjega obdobja in zadnjih delih nekoliko zamisli o svojem odnosu do minljivosti dnevo in letnih časov.

M. T.

Za varno romanje v Meko

Vlada Saudske Arabije je opozorila Iran, da bo z vsemi sredstvi, tudi s silo, preprečila obnove neredov, ki so se pripteli med lanskim romanjem v svetem mestu Meki, kjer je bilo ubitih nad 400, večinom iranskih hadžijev. Iransko izkoriščanje romanja za demonstracije v Meki je prisililo Saudsko Arabijo k prekinitvi diplomatskih odnosov s Teheranom. Šiitski voditelj Khomeini je napovedal, da bo junija v Meko poromalo nad 150 tisoč Iran-

cev, zato so saudske oblasti uvedle omejitve dostopa v sveto mesto.

Da bi preprečili nered, so v Riadu sklenili, da bo letno le po en romar na vsakih tisoč prebivalcev posamezne države lahko obiskal Meko. Po tem računu bi imel Iran pravico le do 45 tisoč romarjev. Oblasti v Riadu so tudi objavile obračun lanskih neredov. Poleg iranskih žrtev, naj bi bilo ubitih še 350 ljudi, med katerimi so všteti saudski vojaki in romarji iz drugih držav.

Oba Sternberga sta medtem tiho in nekako mrko čemela na svojih častnih sedežih in trudno motrila dogajanje. Pravzaprav se jima je na trenutke dozdevalo, kot da sedita na žerjavici. Ta nova norost za edinozveličavno nemštvo ju je namreč prizadela. Ni jima bila po godu. Slutila sta, da ne bo koristila veliki avstrijski domovini, ki ni le nemška, ampak velikanski skupek mnogih narodov.

»Ti bodo našo lepo, močno in veliko Avstrijo s svojim besnim rjojenjem še pokopali!« je zaklical med pijanim ropotom nemštva svojemu sinu razočarani Sternberg. »Tako narodnjaštvo na račun drugih in čez vse ostale narode je smrt Avstrije. Grob si kopljemo, če se ne bomo pravočasno spametovali in streznili v povezavi za skupno mnogonarodno korist!«

»Papá, bojim se, da je prepozno,« mu je sin odgovoril.

Oče ga je dolgo molče gledal z žalostnimi očmi.

»Ja, mislim, da imaš prav,« mu je ves nesrečen zašepetal. Zdaj je nasmevano in ošabno pristopil doktor Steiner.

»Gospod grof,« je zaklical. »Lepo je, da ste nas počastili s svojim obiskom. Za vas še ni prepozno. Upam, da veste, kje je prihodnost. Še je čas, da se naslonite na močno vejo nemštva in zapustite negovanje usahljenih mladik pri neboljenih Slovenceh ... Nevtralnih norčij v bodočnosti ne boste mogli več uganjati! Tako — ali — tako! Ali — ali! Drugih možnosti ni. Plemstvo, ki bi naj povezovalo vse narode v deželi, je odpovedalo ... Ali bomo vsi skupaj — Nemci, ali pa bo državo vzel hudič, kar niti ne bo tako žalostno, če so bili njeni državljani preneumni, da bi vedeli, kaj bi bilo potrebno storiti ... Tudi Slovenci, ki so pri nas ob Dravi predvsem Stajerci — in šele potem nekakšni Slovani — še lahko pridejo v naš tabor! Ni še prepozno! Tudi njim so na stečaj odprta vrata, če prevzamejo naše šege in navade, našo kulturo in našo gospodarsko sposobnost! Vsem bo ko-

ristilo! Vsi bodo precej bolj bogati! Ja, gospod grof, tako preprosto je to!«

Stari Sternberg ga je ostro in zaničljivo pogledal. Rekel je, da se zanima za vse, kar se dogaja v njegovem mestu, vendar je tudi pri njihovi sicer delno zanimivi prireditvi le gost. Nikar naj se zato preveč ne muči s svojim dopovedovanjem in prigo-varjanjem. Njegov rod živi v tem mestu že stoletja — za vse, ne glede na to, kateremu jeziku ali običaju pripadajo.

»Ja, grof,« se je raztogotil sodnik. »Vi živite še v srednjem veku. Kaj mislite, da ste si to mesto za vse večne čase vzeli v zakup ... Če se ne boste spametovali, vam bo odklenalo ... Na lojtrskem vozu se boste vozili k svojim Slovanom ... in nič vam ne bo pomagalo, da bi prišli k nam nazaj, v naše nemško Podravje!«

Stari Sternberg mu je trdo zabrusil, da se zahvaljuje za ljubeznivi poduk, ki pa ga ne bo upošteval ... Zdaj pa naj ga s sinom pusti na miru, da ob poslušanju lepih Straussovih valčkov popije svoj kozarček ljutomercana.

Še tedaj, ko se je oddaljeval, je doktor Steiner mrko motril grofa in sikal, da je za vedno izgubljen, ker ni spoznal znamenj in pravil modernega časa.

»Vidite, gospod Lebič,« se je Sternberg z vzdihom obrnil proti meni. »Take so bile narodne razmere v našem mestecu v moji mladosti ... Pozneje pa je postalo še slabše ... Zato do neke mere razumem tudi tiste Slovence, ki so se ob koncu zadnje vojne naveličali vseh Nemcev in tudi mene in moje za vedno poglali iz dežele!«

Nisem vedel, kaj naj mu odgovorim. Njegovo pripovedovanje me je močno prizadelo, tako da sem obmolčal.

»Spoznal pa sem tudi slovenske prireditve,« mi je nenadoma živahno zaklical Sternberg in spet začel pripovedovati.

(Dalje)

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151